

PROTOKOLL

fra møte i Fylkesstyret i Trøndelag

Møtedato 10.05.2023
Møtetid kl. 20:00
Møtested Teams møte

Vår dato: Vår Dato
Utvalgssekretær Anne Kindseth Føll
Telefon

Sak 22/00864

Som medlemmer møtte: Petter Harald Kimo, Hanne Staverløkk, Arnt Ove Løvås, Gunnar Alstad, Torstein Næss, Kjell Erik Berntsen, Camilla Strøm Johansen, Andrea Murvold, Malin Solberg, Laila Iren Veie

Forfall:

Som varamedlem møtte:

Til behandling:

Saker til behandling 22/23 22/00100-15 Trøndelag Bondelag - Prosjekt inntektsløft - innspill til opptrappingsplan og Næringspolitisk program

Vedtak

Trøndelag Bondelag mener det gjennom #prosjekt inntektsløft er utarbeidet et bredt og godt faglig grunnlag for videre arbeid med plan for tetting av inntektsgap. Arbeidet legger også et viktig grunnlag for organisasjonens arbeid med nytt Næringspolitisk program.

Trøndelag Bondelag mener det er svært viktig å intensivere Bondelagets politiske arbeid for nytt tallgrunnlag og inntektsløft. Vedvarende usikkerhet omkring realiseringen av Stortingsvedtak om tetting av gap er et betydelig problem mht framtidstro i næringa, og er også en driver for den splittelsen vi nå opplever i næringa.

Saksutredning

Prosjekt inntektsløft er gjennomført i løpet av de par siste årene med administrative ressurser fra Næringspolitisk avdeling i Norges Bondelag, fra Rogaland Bondelag og Trøndelag Bondelag. Det er assisterende næringspolitiske sjef som har vært prosjektleder og Norges Bondelags ressurs inn i arbeidet.

Prosjekt inntektsløft hadde opprinnelig et meget ambisiøst mandat, noe som under vegg er tonet ned fra styringsgruppen, som har vært AU i Norges Bondelag. Dette har også medført at arbeidet i stor grad har foregått innenfor rammene av eksisterende Næringspolitiske program. Bakgrunnen for dette har nok vært å målrette arbeidet, og å overlate de mer grunnleggende landbrukspolitiske retningsvalgene til Bondelagets årsmøte. Både gjennom plan for tetting av inntektsgap og nytte Næringspolitisk program. Men endringene har også vært forårsaket av at Inntektsutvalget fikk utvidet frist på sin NOU, og at Regjeringens opprinnelige frist for opptrappingsplan er utsatt på ubestemt tid.

Før påske ble det faglige grunnlaget fra prosjekt inntektsløft sendt ut i organisasjonen på åpen høring, etter behandling i styret. Høringen er sendt til alle lokallag som er bedt om å sende innspill direkte til Næringspolitisk avdeling i Norges Bondelag. Det har dermed ikke vært noen ordinær høring fra lokallag til fylkeslag og videre til Norges Bondelag. Fylkeslagene har imidlertid også hatt mulighet til å gi innspill. Det er bare et fåtall fylkeslag som har gitt innspill, og også relativt sett få lokallag. I Trøndelag er det bare Soknedal og Oppdal Bondelag som har sendt innspill.

Dette kan kanskje tolkes dithen at det faglige grunnlaget delvis er tungt og krevende stoff, samt at organisasjonen nok har vært mettet for slike prosesser, etter den omfattende prosessen omkring innspill til jordbruksforhandlingene og innspill til høringen av Gryttenutvalgets rapport.

Fristen for innspill til Norges Bondelag har gått ut, men det er likevel formøstjenlig å ta en innledende drøfting omkring innholdet i kunnskapsgrunnlaget fra prosjekt inntektsløft, fordi dette kommer til å bli tema på Norges Bondelags Representantskap og Årsmøte 13, 14, og 15 juni. Styret i Norges Bondelag skal etter planen ta stilling til innspillsrunden på møte 23. mai.

Trøndelag Bondelag mener følgende vil være førende prinsipper for innretning av Inntektsløft;

- Inntektsløft er helt avgjørende for framtidstro og videre utvikling av norsk matproduksjon.
- Det er også avgjørende for nasjonal beredskap og sikkerhet, dvs i totalberedskapen.
- Det må settes langt større trykk på arbeidet fra Norges Bondelag side – omforent inntektsmål og tallgrunnlag er nødvendig for å unngå ytterligere splittelse i næringa.

- Inntektsløft må skape balansert utvikling av næringa
 - o Bærekraft førende prinsipper.
 - o Inntektsdannelse basert på en balansert utnyttelse av markedsmulighetene og overføringer over statsbudsjettet.
 - o Sikre utnyttelse av jordbruksareal og utmarksressursene i hele landet – dvs vi må snu trenden med at jordbruksareal går ut av drift, videre differensiering på struktur og distrikt.
 - o Opptrapping må ikke skape økt press for strukturendringer. Noe strukturendring vil skje også i framtida, men strukturendring må ikke være avgjørende for å nå inntektsjamstilling.
 - o Markedsbalanse er en forutsetning, dvs gjennom markedsregulering og produksjonsregulering.
 - o Økt selvforsyning.
 - o Gir løsninger og inntektsdannelse med varig effekt.
 - o Det må lønne seg å være miljø- og klimabevisst bonde
 - o Styrke landbrukets rolle i den lokale/regionale beredskapen
 - Bioenergi
 - Biogass
 - Solkraft
 - Vindkraft
 - o Utvikle tjenester landbruket kan tilby storsamfunnet og få betalt for.
 - o Økt lønnsomhet ved å ha dyr på beite.

Styret bes også gjøre en foreløpig vurdering av hvordan kunnskapsgrunnlaget fra prosjekt inntektsløft danner grunnlag for prosessen med nytt Næringspolitisk program. Kan en utlede behov for endring av de grunnleggende landbrukspolitiske prioriteringene Norges Bondelag har vedtatt i eksisterende Næringspolitisk program. Dette vil bli tema ved oppstart av prosessen med nytt Næringspolitisk program på årsmøtet 14-15 juni. Temaet vil sannsynligvis bli tema igjen på Utsendingsmøtet 5. juni.

23/23 23/00394-1 Mediaplan Trøndelag Bondelag vår og sommer 2023

Vedtak

Fylkesstyret i Trøndelag Bondelag gikk igjennom forslag til mediaplan for vår og sommer 2023. Fylkesstyret vedtok planen med følgende endringer:

Til Agrisjå:

- vurder å leie inn ekstern bistand for å få satt plan for markedsføring og mediearbeid
- Det må avklares snarest hvem som har ansvar for arrangementet etter mai.
- Det opprettes arbeidsgruppe for videre planlegging, der Gunnar Alstad og Camilla Strøm Johansen fra fylkesstyret går inn sammen med administrasjonen.

Til Trøndersk matfestival:

- Det må jobbes for å få på plass en politisk debatt under det allerede planlagte Matseminaret 2.august som Oi Trøndersk Mat og Drikke AS og Midt Norsk Landbruksråd, står i bresjen for.
- Det opprettes en arbeidsgruppe for videre planlegging av arrangementet, der Torstein Næss, Petter Harald Kimo og Hanne Staverløkk går inn sammen med administrasjonen.
- Arnt Ove Løvås stiller seg til disposisjon under arrangementet.

Synlighet fylkesstyret:

- Frist for å sende inn videosnutter som presentasjon av en selv og ens rolle i fylkesstyret settes til 1.juni.

Åpen Gård:

- Det må gjøres en økonomisk vurdering fra administrasjonen hvor vidt fylkesstyret kan delta på Åpen gård arrangementer eller ikke.

De vedtatte endringer legges inn i planen og sendes ut til fylkesstyret.

Saksutredning

Under styremøtet i april gav styret innspill til hva ny medieplan skal inneholde for vår og sommer 2023. Det meste er innarbeidet i forslag til medieplan som vil gjelde for mai, juni, juli og august 2023.

Innspill fra styremøte:

- Nytt styre, ut med en filmsnutt fra hvert enkelt styremedlem- lage selv, lavterskel! Se eksempelet på Hannes filmsnutt fra i fjor: <https://fb.watch/kgLMLa4f8R/>
- Publisere på Facebook fra hvert møte med politikere!
- Dele på hva som er intern og ekstern kommunikasjon
- Ekstern- synligheter i sosiale medier, dra med lokallaga i saker som for eksempel ved jordvern
- **Lokallagspraten**
 - o Godt konsept. Gode temaer får mange deltakere.
 - o Holder lokallaga oppdatert underveis, bruke det mer- synliggjøre hva styre holder på med
- **Fadderlagsordningen:**
 - o må løse internkom.- hente innspill til saker før styremøtet. Kalle inn til Teamsmøte med sine fadderlag eller bruke andre hensiktsmessige plattformer?
 - o OBS, vi må kommunisere likt-> må lages en mal eller huskeliste som gjør at alle i styret tar opp de samme temaene/spørsmål med fadderlaga sine

- MEN ikke alle lokallag er like ivrige- hvordan bruke de og hvordan engasjere for å få med alle?
- Fordel fadderlag ift hvor man bor, lettere å følge opp og ta et besøk.
- Hvem disponerer Trøndelag Bondelag sin Facebook? Instagram? Hvem har tilganger? Legg føringer for hvordan dette skal fungerer!
- Lokallaga setter pris på besøk og mange synes det er viktig å få besøk fra fylkesstyret under årsmøtene.
- Valg 2023- må ha egen medieplan! Viktig å komme i gang tidlig nok og ikke minst ha en GJENNOMFØRBAR plan.
- Bør prøve å få til noen kronikker i løpet av sommeren
- Medieplanen må være lavterskel, det gir større sannsynlighet for å lykkes og at man klarer å gjennomføre iht til plan.
- Eksempel på saker:
 - 5 på gata- forberede 5 spørsmål som stilles 5 tilfeldige på gata.
- Hva skal foregå av debatter i vår/høst? Sjekk med de andre landbruksorganisasjonene. Prøve å skape en politisk debatt på arenaer som allerede finnes, eks Matseminaret 2.august (Trøndersk matfestival) og/eller under Agrisjå. **DETTE MÅ FYLKESSTYRET TA STILLING TIL!**
- Vi må tenke gjennom hva vi ønsker å oppnå med – hva skal det etterlatte inntrykket være?
- Kunnskapsrapporten (når den kommer...), AgriAnalyserapporten og landbruksbarometeret 2023 må brukes! Gi lokallaga opplæring i bruk!

Kommunikasjonen må være sammenfallende med det som kommer fra Norges Bondelag.

Følgende ligger til grunn for planen:

- For saken Valg 2023 settes egen kommunikasjonsplan og som vil ha ensidig fokus på valget.
- I hver styresak skal saksbehandler vurdere intern og ekstern kommunikasjon til saken. I det ligger avklaring av hvem har ansvar, hvem er målgruppe, hvor skal det publiseres, tema, og når publisering.
- Det vil bestandig være behov for å vurdere ad-hoc saker, disse må tas når man står i det.
- Fylkesleder og nestleder har adgang til å dele som Trøndelag Bondelag. Andre i fylkesstyret kan også få samme tilgang, dersom saker de jobber med/står i, bør deles direkte på Trøndelag Bondelags side.

Tema	Tidsrom	Mål	Kanaler	Budskap	Ansvar
Rovdyr	Mai-aug	Internt: Berørte gårdbrukere	Epost	Se egen beredskapsplan som settes for håndtering av rovdyrangrep	Pål-Krister, Leif

		Eksternt: Politikere	Epost, telefon, Facebook	Utarbeides ut fra den konkrete situasjonen	Pål-Krister, Leif, Kjell Erik
		Samfunnet for øvrig	Aviser, tv, radio, facebook,	Vise konsekvensene av rovviltangrepene, kronikk. Utarbeides ut fra den konkrete situasjonen	Pål-Krister, Leif, Kjell Erik
Politisk arbeid fram mot jordbruksforhandlingene vedtas av Stortinget	Mai-juni	Eksternt: politikere	Møter fysisk eller på teams	Gi bonden en inntekt å leve av! Bruke kravgrunnlaget og innspillet til Trøndelag Bondelag i møtene	AU og Pål-Krister
Agrisjå	25.-27.aug	Internt: Samordne lokallaga til å møte på Agrisjå, rullere på stand.			Leif ut mai, etter det?
		Eksternt: Ny Bonde-samling sammen med FK Agri, Nortura, TINE, Geno, Landkreditt og sikkert flere		Egen plan for markedsføring og mediearbeid	
		Politisk debatt?	NRK Trøndelag, aviser	Samordne alle landbruksorganisasjonene, skal det jobbes i fellesskap?	
		Mediesak	bilder fra arrangement ut på Trøndelag BL Facebook og Instagram	Hva betyr landbruket for regionen vår (bruke tallgrunnlaget fra kunnskapsrapporten)	
Trøndersk matfestival	3.-5.aug	Internt: Stand under festivalen, rulleringsplan fylkesstyret og lokallag	Dele bilder på facebook, instagram		Adm, fylkesstyret og lokallaga
		Eksternt: 2.aug Matseminaret med MNL og Oi	Seminar		Kari S. og MNL, BL, i samarbeid med de andre landbr.org. (må avklares)
		Besøkende på matfestivalen	Dele bilder på facebook, instagram		

Bærekraftplakaten	Juni?	Eksternt: Aviser			Må avklares med det regionale partnerskapet
Synlighet styret	Jamfør plan 2.hver uke.	Internt Lokallagspraten			Startes av adm., ledes av fylkesstyret på rulling
	Kontinuerlig	Fadderlags-ordningene			Følges opp av fylkesstyret jf fordeling
	Uke 26	Eksternt <i>Kronikker med tema:</i> - Klimasmart landbruk/landbruket inn i et bærekraftsperspektiv (Gunnar)	Aviser	Gjerne i samarbeid med andre alliansepartnere!	Gunnar, send til adm som videregistribuerer
	Uke 27	- Beredskap og matsikkerhet (Petter og Hanne)			Petter og Hanne, send til adm som videregistribuerer
	Uke 28	- Beite og utmark (Kjell Erik)			Kjell Erik, send til adm som videregistribuerer
Uke 29	- Andre?				
	I starten av juni- sendes inn FØR årsmøte i NB	<i>Presentasjon av styret gjennom videosnutter (som i fjor)</i>	Facebook og Instagram		Fylkesstyret filmer selv, sendes adm som deler
Åpen Gård	Mai/juni	Internt: Eget teamsmøte med alle som skal ha åpen-gård arrangement		OBS! 3000 kr over aktive lokallagsmidler til markedsføring!	Berit
	Under arrangementer	Eksternt: Dele saker fra lokallaga	Trøndelag BL facebook og instagram		Fylkesstyret deltar på forespørsel fra de som har åpengård-arrangement?
Aksjonsplanen= Se egen plan					
Valg 2023= se egen plan					

Prosjektet Dyreprat = se egen plan					
---	--	--	--	--	--

24/23 23/00405-1 Plan for aktivitet før valget

Vedtak

Fylkesstyrene Trøndelag Bondelag slutter seg til innstilling med endringer framkommet i styremøtet.

Temaansvar fylkesstyret:

Inntektsutvikling for bonden	Petter Harald og Torstein
Verdiskapning i fylket	Arnt Ove og Camilla
Jordvern og bevaring av dyrkajord	Hanne og Gunnar
Utnyttelse av utmarksarealer	Kjell Erik og Andrea

Tipsliste til lokallaga i egen sending.

Lokallaga melder inn til fylkeskontoret om sine lokale valgkampaktiviteter, og om de har behov for bistand fra fylkesstyremedlemmer

Saksutredning

Ramme og overordna blick på sommerens utfordringer.

11.september 2023 avholdes fylkestings- og kommunevalg. Bondelaget har tradisjon for aktiv jobbing med å bringe inn landbruksnæringa sin rettmessige plass i politikernes fokus på hva som er viktig, både i fylkespolitikk og kommunepolitikk. Ut fra vedtatt aktivitetsplan konkluderer administrasjonen med at fylkesstyret mener dette er fortsatt gjeldende, og at det planlegges betydelig innsats både fra lokallag og fylkeslag før valget 2023

I Bondelagets politiske arbeid bestrebes det seg å være tydelig på ansvarsdelingen, hvor lokallag har ansvar for virksomheten i den enkelte kommune, og fylkeslaget har ansvar for jobbing mot fylkestinget og fylkespolitikere. I framlagte forslag til arbeidsplan legges dette prinsippet til grunn, men vi foreslår at fylkeslaget oversender en «tips-liste» til lokallaga. Likeså er det naturlig med tett samarbeid og dialog mellom organisasjonsledda som eksempel at fylkesstyrets medlemmer kan stille opp på lokale aktiviteter, samt at fylkeslaget inviterer med seg lokallag i aktiviteter der dette vil være naturlig.

Administrasjonen vil være tydelig på at det må forventes begrensninger på hva administrasjonen kan bidra med i sommer. Vi vil mangle en stillingshjemmel som ikke er på plass før tidligst 1. september, og det er fortsatt usikkert om de som pr. i dag er delvis sykemeldte er tilbake i 100% stilling i august. Samtidig skal ansatte gjennomføre ferie i denne perioden.

Administrasjonen vil imidlertid bestrebe seg så langt det er mulig ved å bidra med tips på saker som administrasjonen registrerer kommer opp, samt å bistå med noe bakgrunnsstoff og kontakter i valgarbeidet. Det må imidlertid påregnes at andre saker dukker opp og som krever administrasjonens fokus i denne perioden. Det vil derfor være avgjørende for hvor godt vi lykkes i å sette lys på landbruket at styremedlemmer sammen med lokallag drar hovedtyngden av lasset i valgkamparbeidet.

Medie- og kommunikasjonsplan

Erfaring tilsier at det kreves en betydelig innsats for å sette dagsorden i en valgkamp, og vi kan ikke forvente at landbrukets utfordringer blir gjennomgående tema gjennom hele valgkampen. Imidlertid registrer vi gjennom samtaler med politikerne, og når landbrukets betydning er i søkelyset, at temaet blir tatt på alvor og at mange har sterke meninger. Dette skal vi bruke aktivt som grunnlag for vårt arbeid, og målrette arbeidet gjennom noen hovedbudskap.

Administrasjonens forslag er at vi har fire tydelige kjernesaker.

Inntektsutvikling for bonden – ansvarlig Petter Harald og Torstein

- Forutsetning for rekruttering og interesse for investering og videre satsning
- Stortingets vedtak om likeverdig inntekt
- Bondens helse er avhengig av trygg inntekt på et nivå som gjør det mulig å leve et normalt familieliv
- Mulighet til ferie og fritid, samt sikring av drifta ved sykdom og andre situasjoner som reduserer arbeidsevnen.
- Beredskap for mattilgang til egen befolkning

Verdiskapning i kommuner og fylket – ansvarlig Arnt Ove og Camilla

- Arbeid og verdiskapning i sekundærnæringene (verdiskapingsrapport)
- Arbeid og verdiskapning i leverandørvirksomheter (entreprenørvirksomhet, maskiner, etc.)
- Leverandør av råvarer som er grunnlaget for reiselivsnæring og omdømmebygging i kommuner og fylke.
- Innovasjon og nyskaping av virksomheter
- Biogass
- Bruk av norske (lokale?) råvarer i kommunale og fylkeskommunale innkjøp

Jordvern og bevaring av dyrkajord – ansvarlig Hanne og Gunnar

- Jordvern i utbyggingssaker
- Konesjonsregelverk
- Matvareberedskap
- Fare for nedbygging av dyrkajord ved opphør av drift i distrikta
- Mal for jordvernstrategi i kommunene

Utnyttelse av utmarka – ansvarlig Kjell Erik og Andrea

- Fylket har store ubrukte utmarksressurser
- Konflikter i arealbruken mellom friluftsliv og beitebruk
- Rovvilt
- Bruk av utmarksressursene som klimatilbud
- Kommunale/fylkeskommunale innkjøp av mat produsert klimanøytralt på norske utmarksressurser
- Tiltak for sameksistens og gode samarbeidsforhold mellom reinbeiting og grunneierinteresser.

Arbeidsform

- Ansvarshavende team lager minst to film-presentasjon for hvert tema som kan legges ut på Facebook og Instagram. Teamet har ansvar for å legge ut sakene på Facebook og orientere administrasjonen slik at saken også deles på Instagram.
- Alle innslag som legges ut skal deles av alle styremedlemmer som er på sosial media.
- Fylkestyrets medlemmer fordeler seg på politiske møter som arrangeres rundt i fylket. Det utarbeides en del sentrale spørsmål som vi ønsker å få svar på og som med fordel kan gjenntas på flere forskjellige møter.

- Alle politiske utsagn som vi opplever som utfordrende/negative for næringen bør svares opp. Dette gjennom leserinnlegg, redaksjonelle saker i aviser og TV, og filmsnutter som legges ut på sosiale media. Når slike saker dukker opp orienteres de som har fagansvar for å utarbeide tilsvarende.
- Sentrale fylkespolitikere utfordres på spesifikke landbrukspolitiske tema som dukker opp under valgkampen. Kan med fordel gjøres på sosiale media.

Forslag til aktiviteter for lokallaga:

- Invitere lokale listekandidater til natursti med spørsmål om lokalt landbruk. Kombiner gjerne med aktivitetsdag for medlemmer/familier i det lokale bondelag. Bål/pølser/grill/lokalmat. Husk lokale media samt bruk av sosiale media
- Forbered spørsmål om landbruk ved valgkampparrangementer lokalt. Vær gjerne flere fra lokallaget og fyll ut med tillegsspørsmål.
- Quiz-kveld med deltakerlag fra partia. Følg gjerne opp med mat, drikke og en hyggelig prat etter Quizen
- Bruk lokale media. Ta opp saker med lokalavisa som dere vet engasjerer, og utfordre partia til å svare opp sine standpunkt.
- Intervju lokale politikere og legg ut på sosiale media.
- Ta gjerne med listekandidater på rundtur i bygd og vis fram landbruket og virkningen av næringa. Bruk data om kommunen fra Verdiskapningsrapporten som ble presentert i 2017. Både kommunen og fylkesmannen, samt NIBIO sin statistikk over landbruksproduksjon i de enkelt kommuner, sine kan gi godt påfyll om kommunens virksomhet. Vis fram både det spesielle, men også det tradisjonelle som representerer størst virksomhetsomfang.
Gjør avtaler om besøk med virksomheter som enten er tjenesteleverandør til landbruket, eller som foredler råvarene fra landbruket.

- Send en invitasjon til 1.kandidat/lokallagsleder i partiene.
- Tid og sted
- Hvorfor dere inviterer
- Hvem deltar fra landbruk, samvirkeforetak og/eventuelt fagbevegelse
- Lokalt perspektiv
- Fortell at lokal media er invitert
- Inviter lokal media
- **Møtet.**
 - Presenter begrunnelse for invitasjonen litt om betydningen av landbruket i kommunen, gjerne med sysselsettingseffekt for lokalsamfunnet inkludert ringvirkninger
 - Hvis det er på et gårdsbruk: La gårdbrukeren selv får presenteres utfordringene for hans/hennes bruk
 - Hvis det er på et gårdsbruk; Inviter gjerne flere bondelagsmedlemmer.
 - Ved deltakelse fra fagbevegelsen få tid til å presentere deres side av saken
 - Ta gjerne med kaffe, eventuelt servere lokalmat
 - Prøv å få media interessert i å få synspunkter fra kandidatene på noen av utfordringene som blir presentert
 - Ha et sammendrag av hovedpunkter/budskap på et ark som kan deles ut når dere er ferdig.
 - Husk å bruke t-skjorter, banner og utstyr.
 - Bruk sosiale media.

Snakk med listekandidater om landbruket i bygda ved enhver anledning. Ingen vet valgresultatet før alle stemmer er talt opp, så ta hver listekandidat på alvor. Fortell hva landbruket betyr, hva som er nødvendig for å opprettholde landbruket i kommunen og hva en kommunestyrerepresentant kan bidra med.

Økonomi.

Politisk aktivitet ligger allerede inn i retningslinjene våre for bruk av Aktiv Lokallagsmidler. Saksbehandler foreslår at lokallagene kan søke spesifikt på aktiviteten; «Valgkamp» med vedlagt oversikt over direkte utlegg.

Det må settes en øvre ramme på kostnadsdekning, eks. kr.3.000,- pr. lokallag

Laila J. Veie

Anit Oce Lewis

Camilla Strøm Fransøy

Torstein Nass

Hanne Stavertokken

Fetter Perodd Kimo

Andrea Mørved

Jonas Hest. J.

Kjell Erik Berntsen

Malin Solberg